C.A.R.E. – Κεραμική τέχνη για την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και της εργασιακής απασχόλησης

www.care-platform.eu

Ένα δωρεάν εγχειρίδιο με συγκεκριμένες οδηγίες για το πώς να εμπλακείτε και να συνδεθείτε πλήρως με τους μαθητές με οπτική αναπηρία

Σεπτέμβριος 2023

Co-funded by the European Union

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Agenzia Italiana per la Gioventù

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.

Co-funded by the European Union

CARE

Κεραμική τέχνη για την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και της εργασιακής απασχόλησης -C.A.R.E.

Το παρόν έγγραφο μπορεί να αντιγραφεί και να αναπαραχθεί σύμφωνα με τους ανωτέρω κανόνες.

(HYPERLINK "http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/"http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

Επιπλέον, πρέπει να γίνεται σαφής αναφορά στους συγγραφείς του εγγράφου και σε όλα τα ισχύοντα τμήματα της ειδοποίησης περί πνευματικών δικαιωμάτων.

Το παρόν έγγραφο μπορεί να αλλάξει χωρίς προειδοποίηση.

Project No. 2022-1-IT03-KA220-YOU-000086755

	C.A.R.E. *Κεραμικά έργα τέχνης* για την *ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και της εργασιακής απασχόλησης*
	Erasmus+ 2022-1-IT03-KA220-YOU-000086755
Δέσμη Εργασιών	WP3 Εκπαίδευση των εκπαιδευτών
Σχετική δραστηριότητα	A3.1, A3.2
Αποτέλεσμα	Ένα δωρεάν εγχειρίδιο με συγκεκριμένες οδηγίες για το πώς να εμπλακείτε και να συνδεθείτε πλήρως με τους μαθητές με οπτική αναπηρία
Έτος	Σεπτέμβριος 2023
Επικεφαλής οργανισμός	SIGMA BUSINESS NETWORK - ΤΟΥΡΝΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ Ε.Ε. (ΕΛΛΑΔΑ)
Συμμετέχοντες εταίροι	▪ I.E.R.F.O.P. Istituto Europeo Ricerca Formazione Orientamento Professionale - Onlus (Ιταλία) - Συντονιστής ▪ PRISM Impresa Sociale s.r.l (Ιταλία) ▪ ARDMORE Εκπαίδευση και Ανάπτυξη (Ιρλανδία) ▪ CSI Center For Social Innovation LTD (Κύπρος) ▪ FRAME Foundation for the Development of Educational Activities (Πολωνία)
Επίπεδο διάδοσης	Δημόσιο
Αποποίηση ευθύνης	*Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντανακλά τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.*

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή και σκοπός του εγχειριδίου 6

Τυπολογίες της οπτικής αναπηρίας 6

Προσαρμοσμένη μαθησιακή προσέγγιση με βάση την απτική/απατηλή αντίληψη για μαθητές με οπτική αναπηρία. 20

Προσαρμοσμένες κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον τρόπο διασφάλισης ασφαλών, προσβάσιμων και χωρίς αποκλεισμούς μαθησιακών περιβαλλόντων για τους μαθητές με οπτική αναπηρία κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων κεραμικής 22

Ασφάλεια στο εργαστήριο κεραμικής 22

Προσβασιμότητα των χώρων στα εργαστήρια κεραμικής 23

Σχεδιασμός φωτισμού σε εργαστήρια κεραμικής για τους μαθητές με οπτική αναπηρία 24

Προσβασιμότητα των υλικών στα εργαστήρια κεραμικής 25

Προσβασιμότητα των υλικών: ειδικός χειρισμός του πηλού 26

Ενσωμάτωση και προσωπική ανάπτυξη κατά τη διάρκεια εργαστηρίων κεραμικής με μαθητές με οπτική αναπηρία 27

Συμπεράσματα 28

Βιβλιογραφία 29

Σχετικά με το έργο C.A.R.E. Κεραμικά έργα τέχνης για την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και της εργασιακής απασχόλησης	
Είδος δράσης	*ΚΑ220-YOU - Συμπράξεις συνεργασίας στον τομέα της νεολαίας*
Προτεραιότητα	*ΝΕΟΛΑΙΑ: Ενίσχυση της εργασιακής απασχόλησης των νέων*

Η όραση είναι η πιο σύνθετη και πιο αντικειμενική από όλες τις αισθήσεις. Μεταφέρει στον άνθρωπο, με την μεγαλύτερη δυνατή λεπτομέρεια, την εικόνα του εξωτερικού κόσμου και αποτυπώνει, ταυτόχρονα, τη θέση, την απόσταση, το μέγεθος, το χρώμα και το σχήμα των αντικειμένων. Παρόλα αυτά, η όραση δε λειτουργεί σε απομόνωση, αφού αναπτύσσεται, από σωματική και ψυχολογική άποψη, σε στενή συσχέτιση με άλλες αισθητηριακές δραστηριότητες, ιδίως με την αφή και την κιναισθησία, δηλαδή «την αίσθηση που διαμεσολαβείται από υποδοχείς που βρίσκονται στους μύες, τους τένοντες και τις αρθρώσεις και διεγείρεται από σωματικές κινήσεις και εντάσεις (ή η αισθητηριακή εμπειρία που προέρχεται από αυτή την αίσθηση)». Καθώς τα παιδιά αποκτούν αυτοπεποίθηση στις λεπτές και αδρές κινητικές τους δεξιότητες και αναπτύσσουν ένα ποικιλόμορφο ρεπερτόριο κινήσεων, αποκτούν ένα υψηλό επίπεδο κινητικής επάρκειας, που συνδέεται θετικά με την ποιότητα της ψυχοκινητικής και διανοητικής τους υγείας. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση Τυφλών (EBU), υπολογίζεται ότι υπάρχουν πάνω από 30 εκατομμύρια τυφλά άτομα και άτομα με σοβαρή οπτική αναπηρία σε ολόκληρη την ευρωπαϊκή ήπειρο, πράγμα που σημαίνει ότι κατά μέσο όρο 1 στους 30 Ευρωπαίους αντιμετωπίζει κάποια οπτική αναπηρία. Το μέσο ποσοστό ανεργίας των τυφλών και των ατόμων με οπτική αναπηρία που βρίσκονται σε ηλικία εργασίας ξεπερνά το 75% και η χαμηλότερη ποιότητα ζωής λόγω της απώλειας όρασης κοστίζει στην ΕΕ 130 δισεκατομμύρια Ευρώ κάθε χρόνο. Η απώλεια παραγωγικότητας της κοινωνίας λόγω της υψηλότερης ανεργίας των ατόμων με οπτική αναπηρία κοστίζει στην ΕΕ 45 δισεκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο. Στα παιδιά με οπτική αναπηρία, η απουσία ενός από τους αισθητήριους πόρους προκαλεί καθυστέρηση στις βασικές αναπτυξιακές τους φάσεις. Συνήθως, τα τυφλά παιδιά αποκτούν αρκετά αργά τη συνείδηση της ατομικότητάς τους, λόγω της αναγκαίας, αν και συχνά υπερβολικής υποστήριξης και διαμεσολάβησης των γονιών τους με το περιβάλλον. Επιπλέον, η απουσία οπτικών πληροφοριών αναπόφευκτα επιφέρει προβλήματα στη στάση του σώματος και την ισορροπία. Ως αποτέλεσμα, τα άτομα με οπτική αναπηρία τείνουν να αισθάνονται ανεπαρκή και λιγότερο ενδιαφέροντα στις κοινωνικές τους συναναστροφές, γεγονός που οδηγεί στην καταρράκωση της κοινωνικής τους ταυτότητας. Το παρόν έργο έρχεται να καλύψει αυτό το κενό, αφού αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία για τους νέους με οπτική αναπηρία να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους ως άτομα, καλλιτέχνες και εργαζόμενοι, μέσω εργαστηρίων κεραμικής και μέσω της ενίσχυσης των ψυχοκινητικών τους δεξιοτήτων, οι οποίες αποτελούν ένα από τα θεμέλια της ανάπτυξης. Άλλωστε, ο έλεγχος της στάσης του σώματος μπορεί να φανερώσει και να δώσει πρόσβαση σε νέες πλευρές του περιβάλλοντος. Η ικανότητα κίνησης καθιστά προσβάσιμο μεγαλύτερο μέρος του κόσμου. Οι χειρωνακτικές δεξιότητες προωθούν νέες μορφές αλληλεπίδρασης με τα αντικείμενα και οι κινητικές δεξιότητες ολόκληρου του σώματος ενισχύουν τις ευκαιρίες για κοινωνική αλληλεπίδραση. Από αυτή την άποψη, οι κινητικές δεξιότητες μπορούν να υποκινήσουν μια σειρά θετικών επιπτώσεων στο άτομο: στην αντίληψη και τις γνωστικές δεξιότητες, τη γλώσσα και την επικοινωνία, την έκφραση και ρύθμιση συναισθημάτων, τη σωματική ανάπτυξη και υγεία, τη λειτουργική και ευέλικτη συμπεριφορά.

Εισαγωγή και σκοπός του εγχειριδίου

Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα "CARE: στοχεύει στην αύξηση των πιθανοτήτων τόσο της κοινωνικής ένταξης όσο και της εργασιακής ενσωμάτωσης των νέων με οπτική αναπηρία, μέσω της συμμετοχής τους σε εργαστήρια κεραμικής καθ' όλη τη διάρκεια του έργου και πέραν αυτού. Η επεξεργασία της κεραμικής έχει στην πραγματικότητα αμέτρητες δυνατότητες και οφέλη που μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση τόσο των ενδοπροσωπικών όσο και των διαπροσωπικών δεξιοτήτων των νέων με οπτική αναπηρία, συμβάλλοντας έτσι στη γενικότερη ευημερία τους ως άτομα αλλά και ως μέλη μιας ομάδας.

Συγκεκριμένα, το ακόλουθο **"Εγχειρίδιο με συγκεκριμένες οδηγίες για το πώς να εμπλακούν και να συνδεθούν πλήρως με τους νέους με οπτική αναπηρία"** είναι ένας χρήσιμος και πρακτικός οδηγός για δασκάλους, εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές που θέλουν να εμπλακούν με νέους με οπτική αναπηρία, παρέχοντας γενικές συμβουλές για το πώς να συνδεθούν και πώς να παρέχουν πολύ εξατομικευμένη διδασκαλία με βάση τις συγκεκριμένες ανάγκες που εκφράζουν οι νέοι με οπτική αναπηρία (μαθητοκεντρική προσέγγιση).

Στο Εγχειρίδιο, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στον τρόπο διεξαγωγής κεραμικών εργαστηρίων για νέους με οπτική αναπηρία, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες τους και προσπαθώντας να αντιμετωπίσετε και να ξεπεράσετε πιθανούς κινδύνους και κρισιμότητες. Συγκεκριμένα, το Εγχειρίδιο αναδεικνύει μια σειρά από ζητήματα που σχετίζονται με τη διαχείριση των συναισθημάτων, τη διαχείριση των υλικών, τη διαχείριση των κινδύνων, ώστε να δώσει πρακτικές συμβουλές και χρήσιμες συστάσεις για τους εκπαιδευτικούς που υλοποιούν εργαστήρια κεραμικής με τους νεαρούς μαθητές με αναπηρία.

Τυπολογίες της οπτικής αναπηρίας

Τι είναι τι: τυπολογίες

Η βασική προϋπόθεση για τη διαδικασία της όρασης είναι ένα θεμελιώδες στοιχείο: το φως, μια μορφή ηλεκτρομαγνητικής ενέργειας. Το φως αυτό εισέρχεται στα μάτια μας και αλληλεπιδρά με τους φωτοευαίσθητους υποδοχείς που βρίσκονται στον αμφιβληστροειδή χιτώνα. Η αλληλεπίδραση αυτή δρομολογεί μια αλληλουχία γεγονότων κατά την οποία παράγονται νευρικά ερεθίσματα. Αυτά τα ερεθίσματα διατρέχουν περίπλοκες οδούς και δίκτυα εντός του εγκεφάλου που είναι αφιερωμένα στην όραση, τα οποία αναφέρονται συλλογικά ως οπτικός φλοιός. Το εισερχόμενο φως κατευθύνεται περαιτέρω στην οπίσθια επιφάνεια του αμφιβληστροειδούς μέσω του φακού, ο οποίος είναι γνωστός ως κρυσταλλοειδής φακός. Οι υποδοχείς του αμφιβληστροειδούς ανιχνεύουν αυτή τη φωτεινή ενέργεια και, μέσω μιας διαδικασίας που ονομάζεται μεταγωγή, τη μετατρέπουν σε δυναμικά δράσης. Τα δυναμικά αυτά στη συνέχεια ταξιδεύουν κατά μήκος του οπτικού νεύρου.

Στον τομέα της οφθαμλικής υγείας, ο Dr. Ananya Mandal, MD, ορίζει την οπτική αναπηρία ως "λειτουργικό περιορισμό που επηρεάζει το μάτι ή τα μάτια ή ολόκληρο το οπτικό σύστημα". Αυτή η βλάβη οδηγεί σε μια σειρά από επιπτώσεις, όπως:

- Μειωμένη οπτική οξύτητα, η οποία κάνει ένα άτομο να αντιλαμβάνεται τα αντικείμενα λιγότερο έντονα από ό,τι κάποιος με φυσιολογική όραση.
- Μειωμένο οπτικό πεδίο, κατά το οποίο το άτομο δεν μπορεί να παρατηρήσει τόσο μεγάλη έκταση όσο ένας μέσος άνθρωπος χωρίς να μετατοπίσει το βλέμμα του ή να γυρίσει το κεφάλι του.
- Φωτοφοβία, ανικανότητα να ανεχτείς ή να κοιτάξεις το φως.
- Διπλωπία, που συνήθως αναφέρεται ως διπλή όραση.
- Οπτική παραμόρφωση, που περιλαμβάνει την παραμόρφωση των εικόνων.
- Προκλήσεις στην οπτική αντίληψη ή στην πράξη της ερμηνείας των οπτικών πληροφοριών.

- Συνδυασμοί των χαρακτηριστικών.

Σύμφωνα με τις ανακοινώσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (Π.Ο.Υ), ένα άτομο χαρακτηρίζεται ως σοβαρά μειωμένης όρασης ή τυφλό, όταν η οπτική οξύτητα στο καλύτερο μάτι του -που χρησιμοποιείται για την αντίληψη λεπτομερειών- παραμένει κάτω από το 1/20, ακόμη και με την πιο αποτελεσματική διόρθωση. Από την άλλη πλευρά, ένα άτομο χαρακτηρίζεται ως μειωμένης όρασης ή μερικώς βλέπον, εάν η οπτική του οξύτητα κυμαίνεται μεταξύ 3/10 και 1/20. Ωστόσο, αυτό το σύστημα ταξινόμησης προέρχεται από δύο δεκαετίες πριν. Πιο πρόσφατα, η Διεθνής Στατιστική Ταξινόμηση των Ασθενειών και των Συναφών Προβλημάτων Υγείας 10η Αναθεώρηση (ICD-10) - Έκδοση του Π.Ο.Υ για το 2016 εισήγαγε ένα νέο σύστημα ταξινόμησης. Αυτό το επικαιροποιημένο σύστημα περιγράφει πέντε διακριτές κατηγορίες εντός του κεφαλαίου VII: Ασθένειες του οφθαλμού και των προσφύσεων (H00-H59), με ιδιαίτερη έμφαση στις διαταραχές της όρασης και την τύφλωση (H53-H54).

H53Οπτικές διαταραχές

H53.0 - Αμβλυωπία ex anopsia

Αμβλυωπία:

- ανισομετροπική
- στέρηση
- στραβισμός

H53.1 - Υποκειμενικές οπτικές διαταραχές

Ασθενωπία
Τυφλότητα ημέρας
Ημερολοπία
Metamorphopsia
Φωτοφοβία
Σπινθηροβόλο σκότωμα
Αιφνίδια απώλεια όρασης
Οπτικά φωτοστέφανα

Εξαιρούνται: οπτικές ψευδαισθήσεις

H53.2 - Διπλωπία

Διπλή όραση

H53.3 - Άλλες διαταραχές της διόφθαλμης όρασης

Ανώμαλη αντιστοιχία αμφιβληστροειδούς
Σύντηξη με ελαττωματική στερεόπτωση
Ταυτόχρονη οπτική αντίληψη χωρίς συγχώνευση
Καταστολή της διόφθαλμης όρασης

H53.4 - Ατέλειες οπτικού πεδίου

Διευρυμένο τυφλό σημείο
Γενικευμένη συστολή του οπτικού πεδίου
Hemianop(s)ia (ετερώνυμο)(ομώνυμο)
Τεταρτημόριο anop(s)ia
Σκότωμα:

- Arcuate
- Bjerrum

- Κεντρικό
- δαχτυλίδι

H53.5 - Ελλείψεις έγχρωμης όρασης

Αχρωματοψία
Επίκτητη ανεπάρκεια έγχρωμης όρασης
Τυφλότητα χρώματος
Δευτερονομία
Deuteranopia
Πρωτοανωμαλία
Protanopia
Tritanomaly
Tritanopia

Εξαιρούνται: Τυφλότητα κατά τη διάρκεια της ημέρας

H53.6 - Νυχτερινή τύφλωση

Εξαιρούνται: Λόγω ανεπάρκειας βιταμίνης Α

H53.8 - Άλλες οπτικές διαταραχές

H53.9 - Οπτική διαταραχή, απροσδιόριστη

H54 Βλάβη της όρασης, συμπεριλαμβανομένης της τύφλωσης (διόφθαλμη ή μονοφθαλμική)

Σημείωση: Για τον ορισμό των κατηγοριών οπτικής αναπηρίας βλέπε πίνακα παρακάτω.
Εξαιρούνται: Amaurosis fugax

H54.0 - Τυφλότητα, διόφθαλμη

Βλάβη όρασης κατηγοριών 3,4,5 και στα δύο μάτια

H54.1 - Σοβαρή διαταραχή της όρασης, διόφθαλμη

Κατηγορία βλάβης όρασης 2.

H54.2 - Μέτρια οπτική δυσλειτουργία, διόφθαλμη

Κατηγορία βλάβης όρασης 1

H54.3 - Ήπια ή καθόλου οπτική εξασθένιση, διόφθαλμη

Κατηγορία οπτικής αναπηρίας 0.

H54.4 - Τυφλότητα, μονοφθαλμική

Οπτική δυσλειτουργία κατηγοριών 3, 4, 5 στο ένα μάτι και κατηγοριών 0, 1, 2 ή 9 στο άλλο μάτι.

H54.5 - Σοβαρή οπτική δυσλειτουργία, μονοφθαλμική

Βλάβη όρασης κατηγορίας 2 στο ένα μάτι και κατηγορίες 0, 1 ή 9 στο άλλο μάτι.

H54.6 - Μέτρια οπτική δυσλειτουργία, μονοφθαλμική

Βλάβη όρασης κατηγορίας 1 στο ένα μάτι και κατηγορίες 0 ή 9 στο άλλο μάτι.

H54.9 - Απροσδιόριστη οπτική δυσλειτουργία (διόφθαλμη)

Κατηγορία βλάβης όρασης 9.

Όπως απεικονίζεται στον ιστότοπο του Π.Ο.Υ, ο παρεχόμενος πίνακας παρουσιάζει μια κατηγοριοποίηση της σοβαρότητας της οπτικής αναπηρίας που έχει εγκριθεί από το ψήφισμα του Διεθνούς Συμβουλίου Οφθαλμολογίας και τις κατευθυντήριες γραμμές που διατυπώθηκαν από τη διαβούλευση του Π.Ο.Υ για την "Ανάπτυξη προτύπων για τον χαρακτηρισμό της απώλειας όρασης και της οπτικής λειτουργίας".

Category	Presenting distance visual acuity	
	Worse than:	Equal to or better than:
0 Mild or no visual impairment		6/18 3/10 (0.3) 20/70
1 Moderate visual impairment	6/18 3/10 (0.3) 20/70	6/60 1/10 (0.1) 20/200
2 Severe visual impairment	6/60 1/10 (0.1) 20/200	3/60 1/20 (0.05) 20/400
3 Blindness	3/60 1/20 (0.05) 20/400	1/60* 1/50 (0.02) 5/300 (20/1200)
4 Blindness	1/60* 1/50 (0.02) 5/300 (20/1200)	Light perception
5 Blindness	No light perception	
9	Undetermined or unspecified	
	* or counts fingers (CF) at 1 metre.	

*Σχήμα 1: κατηγοριοποίηση της σοβαρότητας της οπτικής αναπηρίας (Πηγή: (*ICD-10 Version:2016*, n.d.))*

"Σημείωση: Ο όρος οπτική αναπηρία στην κατηγορία H54 περιλαμβάνει την κατηγορία 0 για ήπια ή καθόλου οπτική αναπηρία, την κατηγορία 1 για μέτρια οπτική αναπηρία, την κατηγορία 2 για σοβαρή οπτική αναπηρία, τις κατηγορίες 3, 4 και 5 για τύφλωση και την κατηγορία 9 για μη ειδική οπτική αναπηρία. Ο όρος "χαμηλή όραση" που περιλαμβανόταν στην προηγούμενη αναθεώρηση έχει αντικατασταθεί από τις κατηγορίες 1 και 2 για να αποφευχθεί η σύγχυση με όσους χρειάζονται φροντίδα χαμηλής όρασης". (*Έκδοση ICD-10:2016*, n.d.)

Η οπτική αναπηρία αποτελεί τη μεγάλη ομπρέλα που καλύπτει όλες τις προηγούμενες κατηγορίες (τύφλωση και μερική όραση) στο H54. Ωστόσο, οι ιδιαιτερότητες κάθε περίπτωσης είναι ξεχωριστές. Μόνο μια μειοψηφία μεταξύ των ατόμων που έχουν καταγραφεί ως τυφλοί ή μερικώς βλέποντες στερούνται οποιασδήποτε μορφής όρασης, ενώ οι διαφορετικές παθήσεις των ματιών αντιδρούν ποικιλοτρόπως σε παράγοντες όπως οι αλλαγές στο φωτισμό. Ορισμένα άτομα μπορεί να έχουν την ικανότητα να διαβάζουν αλλά χρειάζονται βοήθεια για ασφαλή μετακίνηση. Όποια και αν είναι η πάθηση, η καλύτερη προσέγγιση για να διαπιστωθεί η οπτική ικανότητα ενός ατόμου είναι να το ρωτήσετε όταν είναι μόνο του και να συζητήσετε μαζί του πώς θα προτιμούσε να υποστηρίζεται" (*VISION*, n.d.)

Εικονικά παραδείγματα

Προτού προχωρήσουμε στην παροχή οδηγιών και κατευθυντήριων γραμμών για την ενασχόληση με μαθητές με οπτική αναπηρία τόσο στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος όσο και στα εργαστήρια κεραμικής, κρίνεται σκόπιμο να προσφέρουμε στους χρήστες αυτού του εκπαιδευτικού προγράμματος μια εικόνα (μέσω παραδειγμάτων) για τις πιθανές οπτικές εμπειρίες των ατόμων με διάφορους τύπους προβλημάτων όρασης.

Οι ακόλουθες διαφάνειες, που δημιουργήθηκαν από την ομάδα SIGMA, απεικονίζουν πώς τα άτομα με συγκεκριμένες οφθαλμικές παθήσεις μπορεί να αντιλαμβάνονται μια δεδομένη κατάσταση διαφορετικά σε σύγκριση με τα άτομα με πλήρη όραση. Είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι δεν μπορούμε να κατανοήσουμε με ακρίβεια τις οπτικές εμπειρίες των άλλων και αυτές οι διαφάνειες χρησιμεύουν ως προσέγγιση. Όπως προαναφέρθηκε, ο τρόπος με τον οποίο οι άνθρωποι κατανοούν ένα αντικείμενο δεν επηρεάζεται μόνο από την οπτική τους εισροή, αλλά και από τον τρόπο με τον οποίο ο εγκέφαλός τους επεξεργάζεται και ερμηνεύει τις οπτικές πληροφορίες.

Ακολουθεί μια γενική εισαγωγή στους διάφορους τύπους όρασης:

1	Full vision	No problems – clear image, free movement, can see detail and distance	• No eye condition present • Short or long sight corrected by glasses
2.	Tunnel Vision	Good central vision, no peripheral (side) vision – need to scan to find the target and to move around	• Retinitis pigmentosa • Glaucoma
3.	Peripheral vision	Good peripheral vision (around sides) but no central vision – need to position target within clear area of vision	• Problems with the macular (e.g. macular degeneration) • Stargardts
4.	Patchy vision	Interrupted field of vision, resulting in missing pieces – need to position target within clear area of vision	• Diabetic retinopathy • Optic atrophy
5.	Blurred vision	Blurred image due to rapid eye movements (side to side / up and down / rotating) – may need time to focus	• Nystagmus
6.	Reduced visual acuity due to poor contrast / light	Difficulty in distinguishing detail and targets at a distance – may need more time and more light	• Cataract
7.	Reduced visual acuity due to too much light	Difficulty in distinguishing detail – may need blinds drawn, dark tinted glasses, sit with back to light source	• Photophobia • Albinism

*Σχήμα 2: Μεταγενέστερες οφθαλμικές παθήσεις ανά ομάδα διαφανειών (κατάσταση) (πηγή: (*VISION*, n.d.)*

Με βάση αυτούς τους διαφορετικούς τύπους όρασης και τις οπτικές αναπηρίες, ποια είναι τα κύρια εμπόδια που αντιμετωπίζουν όταν συμμετέχουν σε μια ομάδα και αλληλεπιδρούν με άλλους;

Ποια είναι τα κυριότερα εμπόδια που συνήθως συναντούν όταν μετακινούνται σε νέους χώρους και κατά τη διάρκεια της βιωματικής μάθησης (χρησιμοποιώντας έτσι τις 5 αισθήσεις) στο πλαίσιο των εργαστηρίων κεραμικής;

Εμπόδια κατά την εμπειρία της οικοδόμησης ομάδας σε εργαστήρια κεραμικής. Για τους νέους με οπτική αναπηρία, οι δυσκολίες αυτής της κατάστασης μπορεί να περιλαμβάνουν: Να αναγνωρίζετε την ομάδα σας και τις θέσεις της, αλλά και να κατανοείτε τα συναισθήματα των άλλων, λόγω της αδυναμίας αναγνώρισης των εκφράσεων του προσώπου και των κινήσεων/χειρονομιών του σώματος κ.λπ. Έτσι, υπάρχει ένα μεγάλο πρόβλημα που συνδέεται με τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Μετακινηθείτε στο δωμάτιο, αποφεύγοντας εμπόδια και φυσικά εμπόδια, αλλά και την ασφάλεια που συνδέεται με τη χρήση επικίνδυνων υλικών. Ενημέρωση για τις αλλαγές στα μέλη της ομάδας, όπως για παράδειγμα την αποχώρηση ή την ένταξη κάποιου. Να ξέρετε πότε να παίρνετε τη σειρά σας στη συζήτηση ή στις δραστηριότητες. Απαιτείται πρόσθετος χρόνος για την πρόσβαση σε οπτικό υλικό, όπως κάρτες στις διαφάνειες παρουσίασης. Ανάγκη να διασφαλιστεί η προσβασιμότητα όλων των υλικών, σε προσβάσιμες μορφές (ηλεκτρονικό κείμενο ή brail) αποφεύγοντας το τυποποιημένο έντυπο υλικό. Απαιτείται υποστηρικτική τεχνολογία, για παράδειγμα η χρήση συσκευών ανάγνωσης οθόνης και οθονών γραφής Braille. Γενικά, συνιστάται έντονα η απτική και πολυαισθητηριακή εμπειρία. Αυτές οι διαδικασίες επιτρέπουν στους τυφλούς και τους ανθρώπους με οπτική αναπηρία να κατασκευάζουν και να επεξεργάζονται εξατομικευμένα μοτίβα και δομές για την απομνημόνευση πληροφοριών με ευκολότερο τρόπο.	-

Όραση σήραγγας - απώλεια περιφερειακής όρασης 	**Περιφερειακή όραση -** χωρίς κεντρική όραση 	**Αδιάστατη όραση -** χαμένες περιοχές
Θολή όραση - Νυσταγμός 	**Μειωμένη οπτική οξύτητα -** κακή αντίθεση 	**Μειωμένη όραση -** πολύ φως

Εμπόδια που συνδέονται με τον τρόπο διαχείρισης του χώρου και αναγνώρισης των αντικειμένων σε ένα εργαστήριο κεραμικής

Για τους νέους με οπτική αναπηρία, οι δυσκολίες εδώ μπορεί να περιλαμβάνουν:

Ανίχνευση και αναγνώριση αντικειμένων. Για να ξεπεράσουν αυτό το πρόβλημα, οι τυφλοί συχνά χρησιμοποιούν απλώς τη μνήμη τους και τα συστήματα επισήμανσης για να τους βοηθήσουν να εντοπίσουν και να αναγνωρίσουν αντικείμενα στο χώρο.

Αναγνωρίζουν αντικείμενα που έχουν παρόμοιο σχήμα ή αναγνωρίζουν γραμμικά μοτίβα αντικειμένων.

Αντίληψη των σωστών σχημάτων των αντικειμένων.

<u>Δώστε προσοχή:</u>

a) Για ένα άτομο με οπτική αναπηρία, η γνώση ενός χώρου και των αντικειμένων σε αυτόν προϋποθέτει μια νοητική αναπαράσταση που οικοδομείται μέσω μιας μακράς και επίπονης διαδικασίας συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων (χρησιμοποιώντας έτσι τη μνήμη και τις νοητικές ικανότητες) και θα αποκτηθεί κυρίως μέσω της απτικής εξερεύνησης.

b) Για ένα άτομο με οπτική αναπηρία, η θέση των αντικειμένων είναι πολύ σημαντική. Βεβαιωθείτε ότι τα αντικείμενα στις αίθουσες διδασκαλίας βρίσκονται πάντα στο ίδιο σημείο, ώστε οι μαθητές με αναπηρία να μην χρειάζεται να αλλάζουν συνεχώς τις αποκτηθείσες αναφορές (ως προς το πού βρίσκεται το αντικείμενο), να αναδιοργανώνουν τις πληροφορίες που είχαν αποκτήσει προηγουμένως και να αλλάζουν τον χωρικό χάρτη αναφοράς τους.

Όραση σήραγγας - απώλεια περιφερειακής όρασης 	**Περιφερειακή όραση -** χωρίς κεντρική όραση 	**Αδιάστατη όραση -** χαμένες περιοχές
Θολή όραση - Νυσταγμός 	**Μειωμένη οπτική οξύτητα -** κακή αντίθεση 	**Μειωμένη όραση** -υπερβολικό φως

Συγκεντρωτικός πίνακας για τους εκπαιδευτικούς σχετικά με το πώς να συμπεριφέρονται σωστά, ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των νέων με ειδικές ανάγκες.

Παρουσιάστε τα μαθησιακά περιβάλλοντα και τους ανθρώπους σε αυτά!

Παρουσιάστε τον εαυτό σας ως δάσκαλο.

Εξηγήστε το ρόλο σας στην παροχή ατομικής υποστήριξης και συναισθηματικής βοήθειας, αν χρειαστεί (ρωτήστε το άτομο με οπτική αναπηρία αν χρειάζεται τη βοήθειά σας).

Εξηγήστε το μαθησιακό περιβάλλον στους μαθητές σας με οπτική αναπηρία. (πού βρίσκονται τα αντικείμενα, πώς αποτελείται η ομάδα από πιθανά φυσικά εμπόδια και πώς να αποφεύγουν τους κινδύνους όταν μετακινούνται σε έναν νέο χώρο).

Βεβαιωθείτε ότι όλοι έχουν ενημερωθεί σωστά για τους πιθανούς κινδύνους και τα μέτρα ασφαλείας που πρέπει να ληφθούν!

Αφήστε τους να σας αγγίξουν αν χρειάζονται την καθοδήγησή σας.

Να είστε ½ βήμα μπροστά τους, ώστε να μπορούν να σας ακολουθήσουν εύκολα.

Όταν περπατάτε με άτομα με οπτική αναπηρία, μιλήστε τους άνετα και ενημερώστε τους για τα κτίρια και τα σημάδια.

Για να περιγράψετε τη διαδρομή σας χρησιμοποιήστε λέξεις, όπως μπροστά-πίσω, αριστερά ή δεξιά.

Όταν απομακρύνεστε, πρέπει να το ανακοινώνετε.

Εξασφαλίστε συναισθηματική υποστήριξη και προωθήστε θετικές σχέσεις εντός της ομάδας!

Ρωτήστε τους ευθέως και χωρίς δισταγμό τις προτιμήσεις τους και τα χόμπι τους ή ό,τι άλλο θέλετε να τους ρωτήσετε λαμβάνοντας υπόψη τις αναπηρίες τους.

Να εξερευνήσουν τα εσωτερικά τους συναισθήματα ώστε να είναι σε θέση να κατανοήσουν πιθανές συγκρούσεις ή άσχημα συναισθήματα που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων.

Μιλήστε τους με φυσικό τόνο φωνής, αποφεύγοντας το άγχος και το στρες.

Προσπαθήστε να υιοθετήσετε έναν θετικό λόγο συμπεριφοράς και παρακίνησης.

Γενικές κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο συμμετοχής των μαθητών με οπτική αναπηρία

Για να προσεγγίσουμε τους συμμετέχοντες με οπτική αναπηρία στην εκπαίδευση πρέπει να εξετάσουμε όλες τις πτυχές της μάθησης. Αυτό περιλαμβάνει τις δραστηριότητες, τη λεκτική επικοινωνία, τη συναισθηματική επικοινωνία και την ρεαλιστική επικοινωνία για να αποφύγουμε την κοινωνική τους απομόνωση και να εξασφαλίσουμε μεγαλύτερη κοινωνική αλληλεπίδραση.

Από τις παραπάνω κατηγορίες, συλλέχθηκαν, συγκεντρώθηκαν και παρουσιάζονται στο παρόν εγχειρίδιο πληροφορίες και κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εκπαίδευση ατόμων με οπτική αναπηρία.

Η σωστή εκπαίδευση και η ένταξη των μαθητών απαιτούν κατάλληλη προετοιμασία από τους εκπαιδευτικούς σε κάθε μάθημα ή συνάντηση με παιδιά με διαφορετικές ανάγκες. Η σωστή εκπαίδευση και η ένταξη των μαθητών απαιτούν κατάλληλη προετοιμασία από τους εκπαιδευτικούς σε κάθε μάθημα ή συνάντηση με παιδιά με διαφορετικές ανάγκες. Δεύτερον, η συνεχής ανάπτυξη, ο σχεδιασμός, η εκμάθηση,

η εύρεση και η διανομή υποστηρικτικών υλικών και στρατηγικών στην τάξη βοηθά όλους τους μαθητές όχι μόνο προσωπικά, αλλά και σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Η τύφλωση έχει αποδειχθεί ότι αποτελεί **σημαντικό παράγοντα άγχους**, καθώς προκαλεί ένα ανεξέλεγκτο αίσθημα "απελπισίας". Το αίσθημα αυτό φαίνεται να κάνει την εμφάνισή του όταν τα άτομα συνειδητοποιούν ότι τα γεγονότα της καθημερινότητάς τους είναι ανεξάρτητα από τις ενέργειές τους και συχνά αναπτύσσουν ένα αίσθημα εξάρτησης από τους άλλους και απώλειας της αυτονομίας και της αυτοεκτίμησής τους. Αυτό μπορεί να εξηγήσει τη "συναισθηματική αστάθεια" που παρατηρείται σε πολλά τυφλά άτομα.

Ακολουθούν ορισμένες χρήσιμες συμβουλές και οδηγίες για τους εκπαιδευτικούς σχετικά με το πώς να ενθαρρύνουν τη μάθηση στους μαθητές τους.

1) **Ενίσχυση των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων και των διαπροσωπικών δεξιοτήτων, διασφάλιση της προσβασιμότητας και αποφυγή της κοινωνικής απομόνωσης**

   Παροχή μεγάλης ποικιλίας απτικών μαθησιακών εμπειριών
   Εναλλακτικές δραστηριότητες/ασκήσεις, όπως ηχητικά βιβλία και Podcasts, η εξερεύνηση της φύσης και ο εθελοντισμός, μεταξύ άλλων, μπορούν να εφαρμοστούν στην εκπαιδευτική διαδικασία.
   Εάν πρέπει να τοποθετήσετε ένα πρόγραμμα δραστηριοτήτων στην αίθουσα, τοποθετήστε το σε μεγάλο φωτεινό χαρτόνι, με μεγεθυμένα γράμματα, τρισδιάστατα σχήματα ή σε μορφή Braille.
   Χρήση υποστηρικτικής τεχνολογίας, π.χ. οθόνες Braille και προγράμματα ανάγνωσης οθόνης (επίσης διαθέσιμα σε έγγραφα Word)
   Δώστε περισσότερο χρόνο στις ασκήσεις και τις δραστηριότητες του εργαστηρίου και κάντε υπομονή.
   Θα πρέπει να υπάρχει προθυμία και ευγένεια από τους βοηθούς εκπαιδευτές για την υποστήριξη των τυφλών.
   Εάν η δραστηριότητα περιλαμβάνει κείμενα, flip charts ή κάθε "δράση γραφής", θυμηθείτε να κάνετε μεγάλα γράμματα και φράσεις στον πίνακα-φλιπ-χαρτ, ώστε να είναι κατανοητά από όλους τους συμμετέχοντες. Επίσης, αν χρησιμοποιείτε μεγάλο χαρτόνι να θυμάστε ότι οι χρωματικές αντιθέσεις είναι πιο χρήσιμες για την όραση ενός ατόμου με οπτική αναπηρία.
   Σε περίπτωση που πρέπει να εκτυπωθούν εικόνες, φωτογραφίες, έγγραφα, μεγεθύνετε τα για να βοηθήσετε τους συμμετέχοντες.
   Δείξτε ανοχή και κατανόηση όταν οι μαθητές βρίσκονται σε μια αγχωτική κατάσταση κάνοντας μια δραστηριότητα ή γνωρίζοντας τον τόπο και τους άλλους ανθρώπους.
   Μην ρωτάτε συνεχώς τους μαθητές αν χρειάζονται βοήθεια, καθώς αυτό μπορεί να διαταράξει την ανεξαρτησία τους. Αντίθετα, δείξτε τους ότι βρίσκονται σε έναν ασφαλή χώρο, σωματικά και ψυχικά, για να ζητήσουν βοήθεια μόνοι τους.
   Αν δεν ξέρετε πώς να κάνετε κάτι, μη διστάσετε να τους ρωτήσετε πώς να το κάνετε - είναι οι ειδικοί!

2) **Ενίσχυση της μη βίαιης και θετικής επικοινωνίας**

   Οι δάσκαλοι-εκπαιδευτές-βοηθοί θα πρέπει πάντα να αποκαλούν τους συμμετέχοντες με το όνομά τους και να αποφεύγουν λέξεις όπως "εσύ", "παιδί", αλλά και να προσδιορίζουν την

ταυτότητά τους, για παράδειγμα: "Γεια σου Γιάννη, είμαι η Ζωή η δασκάλα σου, πώς είσαι σήμερα;".
Η φωνή και η ομιλία των βοηθών/καθηγητών πρέπει να είναι πάντα ήρεμη και κατανοητή.
Ενθαρρύνετε τον άμεσο διάλογο μεταξύ των συμμετεχόντων. Χρησιμοποιήστε κανονικό τόνο και ένταση όταν τους απευθύνεστε.
Μην χρησιμοποιείτε αφηρημένες φράσεις. Να είστε όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένοι, π.χ. John, σε παρακαλώ δώσε μου το στυλό.
Όταν ζητάτε να σας δοθεί κάτι από μαθητή/συμμετέχοντα με οπτική αναπηρία, να στέκεστε είτε στα δεξιά είτε στα αριστερά του. Ποτέ μην στέκεστε πίσω του ώστε να καταλάβει από ποια κατεύθυνση έρχεται το "ηχητικό κύμα".
Ο βοηθός εκπαιδευτή θα πρέπει πάντα να ρωτά τον συμμετέχοντα αν χρειάζεται περιγραφή του χώρου στον οποίο εισέρχεται.
Χρήση απλών και κατανοητών λέξεων και φράσεων και αποφυγή "κακών" εννοιών και λέξεων.
Οι δάσκαλοι/εκπαιδευτές πρέπει πάντα να αναγγέλλουν τον εαυτό τους όταν εισέρχονται σε μια αίθουσα/χώρο, ώστε οι συμμετέχοντες να γνωρίζουν την παρουσία τους.
Χρησιμοποιήστε περιγραφικές λέξεις, όπως αριστερά, δεξιά, μπροστά, πίσω.
Περιγράψτε πλήρως οπτικές λεπτομέρειες σχετικά με τις δραστηριότητες του παιχνιδιού.
Ρωτήστε προφορικά τον συμμετέχοντα/μαθητή με οπτική αναπηρία αν θέλει να εισέλθει ή να αποχωρήσει από μια συζήτηση.
Εκτός από την αναγνώριση του εαυτού σας σε έναν συμμετέχοντα ή μαθητή με οπτική αναπηρία, αναγνωρίστε επίσης όσους βρίσκονται δίπλα σας ή γύρω σας, π.χ. Γεια σου Τζον, είμαι η Ζωή, η Μαρία και ο Χούλιο είναι επίσης εδώ.
Δεν χρειάζεται να μιλάτε δυνατά σε ένα άτομο με οπτική αναπηρία.
Εάν τα άτομα με οπτική αναπηρία δεν γνωρίζουν μια λέξη που χρησιμοποιείτε, συλλαβίστε δυνατά τη νέα λέξη ή την επιστημονική ορολογία για να βοηθήσετε τους συμμετέχοντες να τη μάθουν.
Μιλήστε απευθείας σε αυτούς - όχι στον βοηθό τους. Όπως είπαμε παραπάνω, χρησιμοποιήστε το όνομά τους στην αρχή κάθε επικοινωνίας-συζήτησης.

3) Ενισχύστε τη συναισθηματική νοημοσύνη και εξερευνήστε τις ενδοπροσωπικές δεξιότητες.

Η συναισθηματική εκπαίδευση είναι ένα από τα πιο σημαντικά μέρη του εργαστηρίου. Πρέπει να γίνει σαφές στους συμμετέχοντες ότι δεν ήρθαν στο εργαστήριο για να διαγωνιστούν ή να κριθούν, αλλά για να αναπτύξουν τις συναισθηματικές, επικοινωνιακές, γνωστικές και κινητικές τους δεξιότητες. Κύριος στόχος είναι επίσης η ανάπτυξη της φαντασίας και η ψυχαγωγία των συμμετεχόντων.

Οι συμμετέχοντες με οπτική αναπηρία πρέπει να μάθουν ή να γνωρίζουν:

Τη μοναδικότητα κάθε ατόμου.
Να εντοπίζουν τα συναισθήματά τους.
Να αναγνωρίζουν τα συναισθήματά τους και να τα εκφράζουν με άμεσο και κοινωνικά αποδεκτό τρόπο.
Πώς να αναπτύξουν τις ψυχολογικές και συναισθηματικές πτυχές τους, όπως η αυτοεκτίμηση και η ευημερία.
Να κατανοούν και να αναγνωρίζουν τα πειράγματα και τους τρόπους αντιμετώπισής τους.
Ότι είναι πολύτιμα μέλη της κοινωνίας.
Πώς να ζητούν με άνεση τη βοήθεια των άλλων, χωρίς ντροπή, όταν τη χρειάζονται.

Πώς να αρνούνται τη βοήθεια των άλλων όταν δεν την χρειάζονται πραγματικά, όταν υπάρχει πίεση από το άτομο που προσφέρει βοήθεια.
Να αναπτύξουν την αίσθηση της αυτοσυνηγορίας.
Να ξέρουν ότι είναι δυνατοί και ότι μπορούν να πετύχουν τα πάντα.

Μη φοβάστε να πείτε τη γνώμη σας!

Αν σας αρέσει πραγματικά αυτό που ο συμμετέχων σχεδιάζει, ζωγραφίζει ή δημιουργεί, προσπαθήστε να τον βοηθήσετε λεκτικά, συγχαίροντάς τον για το έργο ή τον χειρισμό του. Αν δείτε ότι δυσκολεύεται, ρωτήστε τον αν χρειάζεται βοήθεια.

Αν σας ζητήσει τη γνώμη σας και δεν σας αρέσει το έργο, μπορείτε ευγενικά να δώσετε μια εναλλακτική λύση, αν υπάρχει χρόνος (όλοι αγαπάμε την ειλικρίνεια και τα αστεία, αν υπάρχει ευγένεια και καλή διάθεση!)

4) Διασφάλιση ενός περιβάλλοντος μάθησης χωρίς αποκλεισμούς και προσβάσιμου για όλους.

Περιγράψτε το περιβάλλον του εργαστηρίου, τα εργαλεία και τον απαραίτητο εξοπλισμό που θα χρησιμοποιήσουν οι συμμετέχοντες για να εξοικειωθούν απτικά με το χώρο.
Οι διάδρομοι του εργαστηρίου πρέπει να είναι ελεύθεροι και οι πόρτες πρέπει να είναι πλήρως κλειστές ή πλήρως ανοιχτές.
Τα υλικά, οι προμήθειες και ο εξοπλισμός πρέπει να βρίσκονται πάντα στο ίδιο μέρος.
Ο συμμετέχων με οπτική αναπηρία θα πρέπει πάντα να ερωτάται αν θέλει να του περιγράψετε το χώρο στον οποίο εισέρχεται ή να τον ανακαλύψει μόνος του μαντεύοντας, παίζοντας το παιχνίδι Σωστό ή Λάθος, αν υπάρχει διαθέσιμος χρόνος.
Όταν πλησιάζετε μια πόρτα με το άτομο με βοήθεια, θα πρέπει να την αναφέρετε και από ποια πλευρά (δεξιά ή αριστερά) ανοίγει.
Ενημερώστε τους συμμετέχοντες όταν ανεβαίνουν ή κατεβαίνουν σκάλες. Οι σκάλες πρέπει να προσεγγίζονται μόνο με ευθεία πορεία. Εάν είναι απαραίτητο, πηγαίνετε μπροστά από τις σκάλες και βοηθήστε τον συμμετέχοντα να φτάσει τον τοίχο ή το κιγκλίδωμα (εάν έχει) και να βρει αργά το πρώτο σκαλοπάτι.
Για να βοηθήσετε ένα άτομο με οπτική αναπηρία να καθίσει: Πλησιάστε μια καρέκλα από μπροστά ώστε να μπορεί να την αγγίξει και πείτε του τον τύπο της καρέκλας, π.χ. πολυθρόνα, παγκάκι, κουνιστή καρέκλα κ.ο.κ.
Βάλτε τον συμμετέχοντα να καθίσει ή να σταθεί μακριά από την πηγή φωτός.
Να γνωρίζετε ότι ο μαθητής με οπτική αναπηρία δυσκολεύεται να προσαρμοστεί σε ξαφνικές αλλαγές, από φωτεινό σε σκοτεινό περιβάλλον και αντίστροφα.

Είναι εξαιρετικά σημαντικό να ζητείται ανατροφοδότηση από κάθε συμμετέχοντα/μαθητή με οπτική αναπηρία. Αυτή η ανατροφοδότηση θα μας βοηθήσει να κατανοήσουμε καλύτερα τις δραστηριότητες που σχεδιάζουμε να εκτελέσουμε, την όλη διαδικασία του έργου και τις κατάλληλες προοπτικές εκπαίδευσης για κάθε δραστηριότητα και εξοπλισμό. Επιπλέον, θα παρέχει πολύτιμες γνώσεις τόσο για τα άτομα που συμμετέχουν στο έργο όσο και για τους εκπαιδευτές.

5) Ενθαρρύνετε την κιναισθητική μάθηση.

Οι συμμετέχοντες με οπτική αναπηρία μπορούν να ενισχύσουν τις κινητικές τους δεξιότητες, ιδίως την αφή, και έτσι να κατανοήσουν και να μάθουν το περιβάλλον γύρω τους. Η κινητική μάθηση μέσω της χρήσης του σώματος και των κινήσεων, μπορεί επίσης να αποφέρει πολλά οφέλη όσον αφορά τη στάση του σώματος και την εργονομία για τους νέους με αναπηρία.

Ακολουθούν ορισμένες χρήσιμες συμβουλές για τους εκπαιδευτικούς σχετικά με το πώς να ενισχύσουν τις κινητικές δεξιότητες των εκπαιδευόμενων:

Εξηγήστε τη σωστή στάση του σώματος κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων για την αποφυγή τυχόν τραυματισμών, π.χ. όλοι οι συμμετέχοντες στα εργαστήρια πρέπει να έχουν ίσια τη σπονδυλική στήλη, ακόμη και αν κάθονται. Εάν κάποιος συμμετέχων αισθανθεί αδιαθεσία ή πόνο στο σώμα του, θα πρέπει να αισθάνεται άνετα να το πει εγκαίρως, ώστε να τον βοηθήσουν οι βοηθοί και να τον μετακινήσουν σε άλλη αίθουσα ή να κάνει διάλειμμα.
Βοηθήστε το άτομο με οπτική αναπηρία να περιηγηθεί στο δωμάτιο και να αγγίξει τους τοίχους, τις πόρτες, τις καρέκλες, αν το επιθυμεί, αργά και σταθερά.
Κατά τη διάρκεια της ξενάγησης, ο βοηθός εκπαιδευτής θα περιγράφει λεπτομερώς και σταθερά τα αντικείμενα και τον χώρο γύρω τους, ώστε ο συμμετέχων να επιλέγει εναλλάξ τον χώρο που θέλει να κατανοήσει.
Εάν ο συμμετέχων το επιθυμεί, μπορεί να κρατήσει τον ώμο ή το χέρι του βοηθού.
Ο βοηθός εκπαιδευτής θα λέει το όνομα κάθε αντικειμένου που αγγίζει ο συμμετέχων με οπτική αναπηρία και θα παρέχει τον απαραίτητο χρόνο εξερεύνησης κάθε εργαλείου.

6) Διαχείριση των συναισθημάτων, προώθηση της ομαδικής εργασίας και της αμοιβαίας κατανόησης εντός της ομάδας.

Όπου υπάρχει ο ανθρώπινος παράγοντας, όλα είναι ρευστά και υπάρχουν πολλά εσωτερικά συναισθήματα προς εξερεύνηση. Εκτός από τις "καλές μέρες", εμείς οι άνθρωποι αντιμετωπίζουμε και "κακές" καταστάσεις κατά καιρούς στη ζωή μας.

Κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων ή ολόκληρου του εκπαιδευτικού κύκλου αυτού του προγράμματος, μπορεί να προκύψουν καταστάσεις θυμού, άγχους, απογοήτευσης ή ντροπής. Είναι επίσης πιθανό να υπάρξουν κάποιες διαφωνίες μεταξύ των ανθρώπων που καλούμαστε να εκπαιδεύσουμε.

Για την αντιμετώπιση ή την αποφυγή τέτοιων ή παρόμοιων καταστάσεων, πρέπει πάντα να υπάρχει σαφής επικοινωνία με όλους τους συμμετέχοντες.

Πώς μπορούν οι εκπαιδευτικοί να διαχειριστούν τις συγκρούσεις και να διασφαλίσουν τη συμμετοχή και την ενσωμάτωση όλων των νέων;

Χρήσιμες οδηγίες:

a) Παρέχετε ατομική υποστήριξη και εξατομικεύστε τη διδακτική σας προσέγγιση, λαμβάνοντας υπόψη τη μοναδικότητα κάθε μαθητή με οπτική αναπηρία.

Σε περίπτωση που ένας μαθητής βιώνει άγχος κατά τη διάρκεια ενός μαθήματος, ως εκπαιδευτικός, θα πρέπει να είστε σε θέση να παρέχετε ατομική υποστήριξη. Μπορείτε να αρχίσετε να εξερευνάτε τα **εσωτερικά συναισθήματα των** μαθητών σας, μέσω μιας σειράς τυπικών ερωτήσεων που ακολουθούν:

Τι συνέβη;
Θέλετε να ζωγραφίσετε σε ένα κομμάτι χαρτί πώς αισθάνεστε;
Θέλετε να πάρετε αργές και βαθιές αναπνοές;
Θα θέλατε να το συζητήσετε μαζί το άλλο άτομο (αν υπάρχει σύγχυση μεταξύ 2 ή περισσότερων ατόμων);
Θέλετε να περπατήσετε γύρω από το τετράγωνο για να το συζητήσουμε; (Εάν η εγκατάσταση βρίσκεται σε ασφαλή περιοχή)

b) Σκεφτείτε τη μοναδικότητα και τη δύναμη που έχουμε όλοι μέσα μας, ως άτομα.

Προσπαθήστε να κατανοήσετε και να αλληλεπιδράσετε με τους μαθητές σας και να εξασφαλίσετε θετικό και υποστηρικτικό λόγο.

c) Εξασφαλίστε θετική υποστήριξη συμπεριφοράς. Μπορείτε απλά να φτιάξετε έναν κατάλογο με 3 ή 4 φράσεις που θα βοηθήσουν τους μαθητές σας να διαχειριστούν τα συναισθήματά τους και να αποφύγουν το άγχος όταν αλληλεπιδρούν μέσα σε μια ομάδα, π.χ. "Είμαι έτοιμος να ηρεμήσω και να πάρω τον έλεγχο", "Μπορώ να το κάνω", "Είμαι ο καλύτερος", "Η ειλικρινής συζήτηση μπορεί να λύσει τα πάντα".

Στην περίπτωση μεγάλων συγκρούσεων, θα πρέπει να εξερευνηθούν βαθύτερα τα εσωτερικά συναισθήματα και, επομένως, ο δάσκαλος θα πρέπει να κάνει πολύ συγκεκριμένες και προσωπικές ερωτήσεις όπως:

Τι ακριβώς αισθάνεστε;
Γιατί αισθάνεστε έτσι, π.χ. ζήλια, ντροπή, θυμός;
Πώς μπορείτε να ξεπεράσετε αυτή την κατάσταση;

Η συναισθηματική βοήθεια και υποστήριξη από τον εκπαιδευτικό θα πρέπει να είναι ισορροπημένη και βαθμονομημένη, ώστε να αφήνει τον μαθητή να αυτονομηθεί αν το επιθυμεί. Μερικές φορές, η **υπερβολική εισροή και τα νέα ερεθίσματα μπορεί να οδηγήσουν σε πολύ αρνητικές συνέπειες**. Στην πραγματικότητα, οι μαθητές με οπτική αναπηρία θα μπορούσαν να υιοθετήσουν μηχανισμούς άμυνας, κλεισίματος και εναντίωσης, οι οποίοι είναι δύσκολο να αποδομηθούν και να αντιμετωπιστούν.

Επιπλέον, ο γνωστός Ολλανδός αρχιτέκτονας H. Hertzberger, ο οποίος ειδικεύεται στην κατασκευή σχολείων, εξηγεί αποτελεσματικά ότι ο χώρος μάθησης πρέπει να περιέχει μια ισορροπία μεταξύ συνθηκών σύνδεσης και συνθηκών συγκέντρωσης ("finding a balance between conditions for concentrating and conditions for connectedness"): αφήνοντας ζωντανή την αίσθηση του ανήκειν σε μια μεγάλη κοινότητα και προσφέροντας γωνιές που επιτρέπουν ατομικές ή ομαδικές δραστηριότητες.

Προσαρμοσμένη μαθησιακή προσέγγιση με βάση την απτική/απατηλή αντίληψη για μαθητές με οπτική αναπηρία.

Για να εξασφαλιστεί η μέγιστη επιτυχία μιας εκπαιδευτικής εμπειρίας χωρίς αποκλεισμούς για όλους τους μαθητές, είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί ένα αποτελεσματικό μαθησιακό περιβάλλον που θα είναι ολοκληρωμένο τόσο από την άποψη των παιδαγωγικών πόρων (υλικά, εξατομικευμένο περιεχόμενο κ.λπ.) όσο και από την άποψη της διδακτικής προσέγγισης που θα λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε μαθητή με οπτική αναπηρία.

Ειδικότερα, όταν έχουμε να κάνουμε με μαθητές με οπτική αναπηρία., πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι η προσωπική τους ανάπτυξη και η μαθησιακή τους προσέγγιση μπορεί να ακολουθούν διαφορετικά χρονικά πλαίσια από τους άλλους μαθητές και, ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο να προωθηθεί και να εδραιωθεί η απτική/οπτική αντίληψη. Επιπλέον, είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί ότι ο περιβάλλων χώρος είναι ειδικά προσαρμοσμένος στις ανάγκες τους.

Η δημιουργία ενός περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς, όπου τα εργαλεία και οι πόροι είναι επαρκώς προσβάσιμα και χρησιμοποιήσιμα, θα είναι ζωτικής σημασίας για την προώθηση της γόνιμης και διεγερτικής μάθησης για όλους τους μαθητές με οπτική αναπηρία. Το καλά δομημένο μαθησιακό περιβάλλον, ικανό να προσαρμόζεται στις ατομικές ανάγκες, θα συμβάλει στη δημιουργία ενός φιλόξενου και χωρίς αποκλεισμούς εκπαιδευτικού περιβάλλοντος, στο οποίο κάθε μαθητής θα έχει την ευκαιρία να αναπτύξει τις ικανότητές του στο μέγιστο δυνατό βαθμό.

"Το άγγιγμα είναι μάθηση": μια πολυαισθητηριακή προσέγγιση για την προώθηση της συμμετοχικότητας των μαθητών με οπτική αναπηρία.

Αναπτύσσοντας την αντίληψη του ατόμου με οπτική αναπηρία, η αφή διαδραματίζει κυρίαρχη συνθετική λειτουργία, αλλά προστίθενται επίσης η ακοή και άλλες αισθήσεις κατά την εξερεύνηση του περιβάλλοντος. Όπως αναφέρει ο Cottini (Cottini, 2008), "ενώ η αφή επιτρέπει την αξιολόγηση των σχημάτων των αντικειμένων, η ακοή παρέχει στο άτομο με οπτική αναπηρία κριτήρια κατεύθυνσης και προσανατολισμού". Κατά συνέπεια, είναι απαραίτητο να παρέχονται στο άτομο με οπτική αναπηρία παρεμβάσεις κινητικής αγωγής που εστιάζουν στη δόμηση και την ενσωμάτωση του σωματικού σχήματος. Αυτή η διαδικασία επιτρέπει στο παιδί να αναπτύξει μια "επίγνωση του σώματός του εμπλουτισμένη με την αντίληψη του χώρου και των στάσεων.

Στόχος αυτών των παρεμβάσεων είναι να παρέχουν στο παιδί με οπτική αναπηρία τις δεξιότητες που απαιτούνται για να κατανοήσει τον κόσμο γύρω του, να αλληλεπιδράσει με αυτόν και να κινηθεί ανεξάρτητα και με ασφάλεια. Αυτού του είδους η κινητική εκπαίδευση είναι απαραίτητη για την προώθηση της συνολικής ανάπτυξης του παιδιού και για να το βοηθήσει να ξεπεράσει τις προκλήσεις που σχετίζονται με την έλλειψη όρασης, επιτρέποντάς του να συμμετέχει πλήρως στις καθημερινές μαθησιακές δραστηριότητες.

Τα παιδιά που είναι τυφλά ή με οπτική αναπηρία χρειάζονται ειδικά βοηθήματα για να μπορούν να διαβάζουν και να γράφουν ανεξάρτητα. Μεταξύ των πιο ευρέως χρησιμοποιούμενων εργαλείων είναι ο κώδικας Braille, το ανάγλυφο υλικό, τα προφορικά βιβλία και τα συστήματα μετατροπής κειμένου σε ομιλία. Επιπλέον, μπορούν να επωφεληθούν από μια ποικιλία τεχνολογικών συσκευών προσαρμοσμένων στη σοβαρότητα της οπτικής τους αναπηρίας.

Όταν ένα από τα αισθητήρια κανάλια είναι εξασθενημένο ή λείπει εντελώς, το γνωστικό μας σύστημα επιδεικνύει εξαιρετική πλαστικότητα, επιτρέποντας την εκλεπτυσμένη ανάπτυξη των άλλων αισθήσεων. Σε περιπτώσεις όπου η όραση είναι ανεπαρκής ή απουσιάζει εντελώς, το παιδί θα βασιστεί κυρίως στην αφή, ακολουθούμενη από την ακοή, για να προσανατολιστεί και να μάθει τον κόσμο γύρω του.

Η δημιουργία αντιληπτικά προσβάσιμων και χωρίς αποκλεισμούς χώρων για ένα παιδί με οπτική αναπηρία σημαίνει τη δημιουργία περιβαλλοντικών συνθηκών που διευκολύνουν την ανάπτυξη της προσωπικής αυτονομίας, της μάθησης και των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων.

Σε μια τάξη, για παράδειγμα, υπάρχουν άμεσα αντιληπτά στοιχεία που υποδηλώνουν έναν ορισμένο τρόπο σκέψης για την εκπαιδευτική δράση: η οργάνωση του χώρου, η διάταξη των θρανίων και του γραφείου, η χρήση των τοίχων και η παρουσία ή απουσία ορισμένων εργαλείων είναι μερικά από τα δομικά χαρακτηριστικά που συμβάλλουν στον επηρεασμό των τρόπων δράσης και των σχέσεων μεταξύ των υποκειμένων που ζουν σε αυτό το πλαίσιο.

Προσαρμοσμένες κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον τρόπο διασφάλισης ασφαλών, προσβάσιμων και χωρίς αποκλεισμούς μαθησιακών περιβαλλόντων για τους μαθητές με οπτική αναπηρία κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων κεραμικής

Η εξασφάλιση ενός μαθησιακού περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλούς και προωθητικού για την ευημερία είναι μία από τις προτεραιότητες που προσδιορίστηκαν από τους εταίρους του έργου CARE. Συγκεκριμένα, μέσω της δημιουργίας κεραμικών εργαστηρίων, οι εταίροι θα εμπλέξουν νεαρά άτομα με οπτική αναπηρία σε νέες καθηλωτικές και διαδραστικές μαθησιακές εμπειρίες.

Ωστόσο, είναι απαραίτητο να δοθεί προσοχή στο γεγονός ότι η διεξαγωγή κεραμικών εργαστηρίων με νέους με οπτική αναπηρία ενέχει επίσης πιθανούς κινδύνους που σχετίζονται με την ασφάλεια, οι οποίοι πρέπει να προβλεφθούν και να αποφευχθούν όσο το δυνατόν περισσότερο.

Στις επόμενες παραγράφους θα αναλύσουμε τους διάφορους **τύπους κινδύνων** προκειμένου να βοηθήσουμε τους εκπαιδευτικούς να τους προλάβουν όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερα κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων κεραμικής.

Θα διερευνήσουμε επίσης πώς να διασφαλίσουμε ότι ένα εργαστήριο κεραμικής είναι όσο το δυνατόν πιο περιεκτικό, εστιάζοντας στον τρόπο διαχείρισης των χώρων ώστε να **διασφαλίζεται η προσβασιμότητα** των νέων με οπτική αναπηρία που συμμετέχουν σε εργαστήρια κεραμικής.

Ασφάλεια στο εργαστήριο κεραμικής

Η κεραμική είναι μια συναρπαστική τέχνη που προσφέρει πολλαπλές ευκαιρίες για δημιουργικότητα και καλλιτεχνική έκφραση. Ωστόσο, κατά την εργασία με πηλό, κλιβάνους και εργαλεία, η **ασφάλεια πρέπει να είναι η κύρια προτεραιότητα,** ειδικά σε ένα εργαστήριο στο οποίο συμμετέχουν άτομα με οπτική αναπηρία. Αυτό το πρώτο μέρος του κειμένου θα επικεντρωθεί στη σημασία των μέτρων ασφαλείας σε εργαστήρια κεραμικής χωρίς αποκλεισμούς, όπου κάθε βήμα προσαρμόζεται ώστε να διασφαλίζεται ένα ασφαλές και προσβάσιμο περιβάλλον για όλους τους μαθητές με αναπηρία.

⇒ Πώς θα εγγυηθούμε ασφαλή και προσβάσιμα περιβάλλοντα για όλους τους μαθητές με οπτική αναπηρία;

Το κρίσιμο πρώτο βήμα για τη διασφάλιση της ασφάλειας σε ένα εργαστήριο κεραμικής για μαθητές με οπτική αναπηρία και οπτικής αναπηρίας είναι η δημιουργία ενός ασφαλούς και προσβάσιμου περιβάλλοντος. Αυτό σημαίνει την απομάκρυνση των φυσικών εμποδίων από το χώρο εργασίας, τη διασφάλιση ότι οι διαδρομές είναι σαφώς καθορισμένες και απαλλαγμένες από επικίνδυνα αντικείμενα και όλος ο εξοπλισμός και τα εργαλεία είναι οργανωμένα με συστηματικό τρόπο.

Οι επιφάνειες εργασίας θα πρέπει να διακρίνονται με την αφή και η χρήση χρωματικής αντίθεσης μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές με οπτική αναπηρία να εντοπίζουν ευκολότερα τα εργαλεία και τα αντικείμενα. Επιπλέον, είναι σημαντικό οι μαθητές να λαμβάνουν επαρκή εκπαίδευση για τον προσανατολισμό τους στο χώρο, ώστε να κινούνται με ασφάλεια κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου.

Τι είδους εργαλεία και εξοπλισμός είναι καλύτερα για τους μαθητές με οπτική αναπηρία που ασχολούνται με εργαστήρια κεραμικής;

Στο εργαστήριο κεραμικής για μαθητές με οπτική αναπηρία, είναι ζωτικής σημασίας η παροχή προσαρμοσμένων εργαλείων και εξοπλισμού ώστε να διασφαλιστεί ότι όλοι μπορούν να συμμετέχουν στις δραστηριότητες με ασφάλεια και αποτελεσματικότητα. Για παράδειγμα, τα εργαλεία διαμόρφωσης και οι τροχοί κεραμικής μπορούν να επισημαίνονται με ανάγλυφες ετικέτες ή απτικούς κωδικούς, ώστε να βοηθούν τους μαθητές να τα αναγνωρίζουν εύκολα.

Επιπλέον, ορισμένοι μαθητές μπορεί να χρειάζονται εργαλεία με μεγαλύτερες ή μικρότερες λαβές για καλύτερη πρόσφυση ή αίσθηση. Η προσαρμογή των εργαλείων μπορεί να διασφαλίσει ότι όλοι μπορούν να συμμετέχουν ουσιαστικά χωρίς να διακυβεύεται η ασφάλεια ή η ποιότητα της εργασίας.

⇒ Πώς διασφαλίζεται ότι όλοι ενημερώνονται σωστά για όλους τους πιθανούς κινδύνους;

Εκτός από την παροχή ασφαλούς περιβάλλοντος και προσαρμοσμένου εξοπλισμού, η ειδική εκπαίδευση για μαθητές με οπτική αναπηρία είναι ζωτικής σημασίας για την ασφάλεια. Οι σπουδαστές θα πρέπει να διδάσκονται πώς να χρησιμοποιούν σωστά τα εργαλεία, τους φούρνους και τον υπόλοιπο εξοπλισμό του εργαστηρίου. Επιπλέον, θα πρέπει να γνωρίζουν τις διαδικασίες ασφαλείας, όπως η σωστή χρήση των μέσων ατομικής προστασίας (όπως γάντια ή μάσκες) και ο ασφαλής χειρισμός των χημικών ουσιών που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία της κεραμικής. Ο εκπαιδευτής ή ο επόπτης του εργαστηρίου θα πρέπει να είναι καλά προετοιμασμένος για να ανταποκριθεί στις ειδικές ανάγκες των μαθητών με οπτική αναπηρία, παρέχοντας σαφείς και λεπτομερείς εξηγήσεις, μεταξύ άλλων μέσω μη λεκτικής γλώσσας και χρήσης απτικών περιγραφών.

Πώς να προλάβετε και να μετριάσετε τις επιπτώσεις που συνδέονται με καταστάσεις κινδύνου κατά τη διάρκεια εργαστηρίων κεραμικής με μαθητές με οπτική αναπηρία;

Κάθε εργαστήριο κεραμικής πρέπει να υποβάλλεται σε αξιολόγηση κινδύνου για τον εντοπισμό και τον μετριασμό πιθανών επικίνδυνων καταστάσεων. Η διαδικασία αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική σε ένα περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς, όπου οι ανάγκες των συμμετεχόντων μπορεί να διαφέρουν σημαντικά.

Ο έλεγχος των κινδύνων θα πρέπει να περιλαμβάνει τον εντοπισμό πιθανών καταστάσεων παραπατήματος ή πτώσης, τη σωστή αποθήκευση και χρήση υλικών και χημικών ουσιών και τον επαρκή εξαερισμό του χώρου του κλιβάνου για την αποφυγή έκθεσης σε επιβλαβείς αναθυμιάσεις.

Προσβασιμότητα των χώρων στα εργαστήρια κεραμικής

Κατά τη δημιουργία εργαστηρίων κεραμικής, είναι απαραίτητο να υιοθετηθούν ορισμένα προληπτικά μέτρα και τεχνάσματα που μπορούν να διευκολύνουν την παραμονή των μαθητών με οπτική αναπηρία στα εργαστήρια. Από την άποψη αυτή, οι περιβαλλοντικές συνθήκες των χώρων, η προσβασιμότητα και η διαμόρφωσή τους θα πρέπει να διασφαλίζονται σε μεγάλο βαθμό (πέρα από τις συνθήκες ασφάλειας και πρόληψης κινδύνων που περιγράφονται ήδη στην παράγραφο 5.1).

Πώς να δημιουργήσετε προσβάσιμα εργαστήρια κεραμικής; Πώς να δομηθούν οι χώροι, πώς να διασφαλιστεί ο σωστός σχεδιασμός και η διαρρύθμιση των χώρων;

Βρείτε παρακάτω μερικές χρήσιμες οδηγίες:

Η τοποθέτηση ετικετών με γραμματοσειρές υψηλής αντίθεσης στα έπιπλα και τις επιφάνειες της τάξης μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να τις αναγνωρίσουν ευκολότερα. Οι ετικέτες πρέπει να τοποθετούνται στρατηγικά, όπως στο μπροστινό μέρος των θρανίων ή στο πίσω μέρος των καρεκλών.

Δημιουργήστε έναν απτικό χάρτη της τάξης με ανάγλυφα που αναπαριστούν έπιπλα, θρανία, πόρτες και άλλα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος. Αυτός ο απτικός χάρτης θα επιτρέψει στους μαθητές να κατανοήσουν καλύτερα τη διάταξη της τάξης και θα τους διευκολύνει στην περιήγησή τους.

Η χρήση χρωματικών αντιθέσεων μεταξύ των τοίχων, των επίπλων και των δαπέδων μπορεί να κάνει τα αντικείμενα πιο ευδιάκριτα και σαφώς αναγνωρίσιμα από τους μαθητές με οπτική αναπηρία.

Παρέχετε οδηγούς αφής, όπως ταινίες ή κορδόνια. Αυτοί οι οδηγοί πρέπει να είναι στρατηγικά τοποθετημένοι για να βοηθούν τους μαθητές να περιηγηθούν στην τάξη. Για παράδειγμα, μπορούν να επισημαίνουν ασφαλείς διαδρομές και συγκεκριμένες περιοχές της τάξης.

Σχεδιασμός φωτισμού σε εργαστήρια κεραμικής για τους μαθητές με οπτική αναπηρία.

Κατά την εξέταση ενός κατάλληλου περιβάλλοντος για έναν μαθητή με οπτική αναπηρία, ο φωτισμός παίζει καθοριστικό ρόλο. Θα πρέπει να αξιολογούνται διάφορα χαρακτηριστικά των φυσικών και τεχνητών πηγών φωτός, καθώς και η θέση και η γωνία της επιφάνειας εργασίας και η διάταξη των υλικών μέσα στην τάξη.

Ο κύριος στόχος είναι να εξασφαλιστεί επαρκής φωτισμός, χωρίς να είναι υπερβολικός, όπου είναι απαραίτητο, αποφεύγοντας την αντανάκλαση και κατανέμοντας σωστά το φως στις διάφορες περιοχές. Για εργασίες που περιλαμβάνουν κοντινή προβολή, ο κατάλληλος φωτισμός είναι απαραίτητος. Ιδανικά, θα πρέπει να έχετε μια πιο εστιασμένη πηγή φωτός πάνω από την επιφάνεια εργασίας, μαζί με πιο διάχυτο φως για τη δημιουργία ενός ομοιόμορφα φωτισμένου περιβάλλοντος.

Ο καλός φωτισμός κοντά στην εργασία που πρόκειται να γίνει είναι εξίσου σημαντικός με τον φωτισμό μεταξύ των δωματίων ή από ένα σημείο του ίδιου δωματίου σε ένα άλλο. Αφού εργαστείτε από κοντά σε έντονο, εστιασμένο φως, μπορεί να είναι δύσκολο να προσαρμοστείτε γρήγορα σε έναν χώρο με χαμηλότερο επίπεδο φωτισμού, καθώς τα μάτια χρειάζονται χρόνο για να συνηθίσουν σε ένα νέο επίπεδο φωτισμού.

Επιπλέον, είναι σημαντικό να λαμβάνετε υπόψη τις επιπτώσεις του φυσικού φωτισμού κατά τη διάρκεια της ημέρας, καθώς μπορεί να επηρεάσει τόσο την ποσότητα του φωτός που υπάρχει στο εσωτερικό ενός δωματίου, όπως θα δούμε αργότερα, όσο και την κίνηση έξω από αυτό.

Ως εκ τούτου, η σωστή διαχείριση του φωτισμού, φυσικού και τεχνητού, είναι ζωτικής σημασίας για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος κατάλληλου για τη μάθηση και την ευημερία των παιδιών με οπτική αναπηρία, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες οπτικές τους ανάγκες.

Ποια είναι τα οφέλη από την εξασφάλιση του φωτός της ημέρας κατά τη διεξαγωγή εργαστηρίων κεραμικής με μαθητές με οπτική αναπηρία;

Το φως της ημέρας είναι μια πολύτιμη πηγή φωτισμού που συχνά δεν αξιοποιείται επαρκώς. Για να το αξιοποιήσετε στο έπακρο, θα πρέπει να ακολουθήσετε ορισμένα τεχνάσματα, όπως η χρήση ελαφρών κουρτινών που επιτρέπουν τη διέλευση του φωτός και η διατήρηση των παραθύρων καθαρών και διαφανών. Η διάταξη των επίπλων είναι επίσης καθοριστικής σημασίας: είναι σημαντικό να τοποθετούνται έτσι ώστε να μην εμποδίζουν τη ροή του φωτός από τα παράθυρα και να ελαχιστοποιούν τις αντανακλάσεις στον χώρο εργασίας. Μια λύση μπορεί να είναι να αφήνετε το φως να έρχεται πίσω από τους ώμους. Τα επιτραπέζια ή επιδαπέδια φωτιστικά πρέπει να τοποθετούνται λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις που δόθηκαν προηγουμένως σχετικά με τη διάταξη των επίπλων. Εάν οι λαμπτήρες είναι σταθεροί, όπως οι λαμπτήρες οροφής ή τοίχου, καλό είναι να σκεφτείτε μια εναλλακτική θέση που να επιτρέπει κάποια κινητικότητα, ειδικά όταν οι μέρες μικραίνουν και η ποσότητα του φυσικού φωτός θα μειωθεί.

Προσοχή πρέπει επίσης να δίνεται στην τοποθέτηση των λαμπτήρων κοντά σε τηλεοράσεις ή οθόνες, καθώς μπορεί να προκληθούν άμεσες αντανακλάσεις στα μάτια και μείωση της αντίθεσης και της ορατότητας της οθόνης. Το συνολικό επίπεδο φωτισμού στο δωμάτιο δεν εξαρτάται μόνο από τις λάμπες που χρησιμοποιούνται, αλλά και από τα χρώματα των επίπλων, των τοίχων, της οροφής και του δαπέδου. Τα χρώματα που επιλέγονται για να επηρεάσουν την ποσότητα του φωτός που αντανακλάται μέσα στο δωμάτιο. Τα ανοιχτά χρώματα, όπως το ανοιχτό γκρι, το κρεμ, το απαλό κίτρινο και το λευκό, είναι ιδιαίτερα ανακλαστικά και μπορούν να αντανακλούν έως και το 75 % του φωτός που προσπίπτει σε επιφάνειες τέτοιων χρωμάτων. Ως εκ τούτου, είναι προτιμότερο να χρησιμοποιείτε ανοιχτά χρώματα για τους τοίχους και την οροφή, προκειμένου να αυξήσετε την αντανάκλαση του φωτός εντός του χώρου και να ενισχύσετε την αντίθεση με τα έπιπλα και την επίπλωση.

Ωστόσο, θα πρέπει να γνωρίζετε ότι ένα εντελώς λευκό δωμάτιο μπορεί να προκαλέσει ενοχλητικές αντανακλάσεις σε ορισμένα άτομα με οπτική αναπηρία. Για να διευκολυνθεί περαιτέρω ο προσανατολισμός των ατόμων με χαμηλή όραση, θα μπορούσε κανείς να προτείνει τη χρήση διακοσμητικής μπορντούρας στην κορυφή του τοίχου, στο ύψος της οροφής, ώστε να διευκολυνθεί η αντίληψη του σχήματος και του μεγέθους του δωματίου.

Προσβασιμότητα των υλικών στα εργαστήρια κεραμικής

Η εργασία σε ένα εργαστήριο κεραμικής απαιτεί ειδική προετοιμασία, ειδικά αν εργάζεστε με άτομα με οπτική αναπηρία. Αυτή η ειδική προετοιμασία οφείλεται σε δύο λόγους.

Πρώτον, είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι οι εμπειρίες ζωής των ατόμων με όραση και των ατόμων με οπτική αναπηρία είναι πολύ διαφορετικές. Οι άνθρωποι που δεν έχουν βιώσει αναπηρία μιας από τις αισθήσεις ή κινητική αναπηρία, μερικές φορές αδυνατούν να φανταστούν τις διαφορετικές ανάγκες των ανθρώπων με διαφορετικές ικανότητες και περιορισμούς λόγω της αναπηρίας τους. Αυτό δεν αποτελεί κατηγορία κατά των εκπαιδευτών που εργάζονται με άτομα με οπτική αναπηρία, αλλά αποτέλεσμα της εμπειρίας ζωής και των συνηθειών που μερικές φορές απλά δεν σκεφτόμαστε. Πώς μπορεί ένας αρτιμελής άνθρωπος να γνωρίζει πόση δύναμη χρειάζεται για να ανοίξει μια πόρτα ενώ κάθεται σε αναπηρικό αμαξίδιο, αν δεν το έχει βιώσει ποτέ; Πώς μπορεί κάποιος να γνωρίζει το εύρος του φυσικού χώρου στον οποίο μπορεί να σηκώσει ένα αντικείμενο από θέση καθηλωμένος σε αναπηρικό αμαξίδιο; Πώς μπορεί κανείς να γνωρίζει πώς να ανοίξει πηλό όταν δεν μπορεί να δει;

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο μερικές φορές η συνεργασία με άτομα με αναπηρία μπορεί να είναι μια νέα και εκπληκτική εμπειρία για τους υγιείς. Εξάλλου, συνήθως δεν χρειάζεται να σκεφτούμε πώς να περιγράψουμε τον ουρανό ή τα χρώματα. Αντίθετα, το εργαστήριο του έργου CARE είναι μια κατάσταση όπου πρέπει να γνωρίζουμε από την αρχή ότι υπάρχουν άνθρωποι που δεν έχουν δει τα ίδια πράγματα με τους βλέποντες. Μπορεί να μην έχουν δει τις διαφορετικές αποχρώσεις του ουρανού, μπορεί να μην έχουν δει τα χρώματα των λουλουδιών. Οι εμπειρίες τους είναι μια ευκαιρία για τους βλέποντες ανθρώπους να διευρύνουν τους δικούς τους ορίζοντες σκέψης, αλλά απαιτούν ιδιαίτερη σκέψη και προετοιμασία.

Το δεύτερο επιχείρημα για την κατάλληλη προετοιμασία για την κεραμική εργασία με άτομα με οπτική αναπηρία είναι η ανάγκη να τους παρέχονται ασφαλείς και άνετες συνθήκες εργασίας. Πρέπει να θυμάστε ότι πρέπει να προετοιμάσετε τέτοιες συνθήκες εργασίας που θα καλύπτουν τις ανάγκες των συμμετεχόντων στα εργαστήριά μας, αλλά και θα μας επιτρέπουν να έχουμε τον πλήρη έλεγχο της όλης διαδικασίας της δημιουργικής εργασίας με τον πηλό. Αυτό σημαίνει ότι ο εκπαιδευτής πρέπει να είναι επικεντρωμένος στα μηνύματα των συμμετεχόντων (μην βιάζεστε, πρέπει να αφήσετε αρκετό χρόνο για να βοηθήσετε τους συμμετέχοντες και συνεχή, πολύτιμη επικοινωνία) και πρέπει να είναι συνεχώς παρών κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου κεραμικής (μην εγκαταλείπετε την αίθουσα στην οποία υλοποιούμε το εργαστήριο). Στην

πράξη, αυτό σημαίνει ότι ο εκπαιδευτής πρέπει να είναι πλήρως προετοιμασμένος για κάθε κύκλο κατάρτισης, διότι κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου δεν θα υπάρχει πλέον χρόνος για να φέρουμε πρόσθετα διδακτικά βοηθήματα ή εξοπλισμό που μπορεί να χρειαστούμε για την κεραμική εργασία.

Επιπλέον, πριν από την εφαρμογή ενός εργαστηρίου κεραμικής, ας διασφαλίσουμε ότι έχουν τηρηθεί όλα τα ακόλουθα σημεία.

Έχετε προετοιμάσει όλα τα απαραίτητα υλικά για την κεραμική εργασία: πηλό, μαξιλάρια, εργαλεία απαραίτητα για την εργασία με πηλό, όπως ρολά, αντικείμενα για την αποτύπωση σχεδίων, γυαλόχαρτο κ.λπ....

Έχετε προετοιμάσει είδη για να εξασφαλίσετε την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας, όπως χαρτοπετσέτες ή μαντηλάκια χεριών, ένα μέρος όπου μπορείτε να πλένετε τα χέρια σας, υλικά επίδεσης σε περίπτωση κοψιμάτων, ποδιές και γάντια για να εξασφαλίσετε καθαρή εργασία,

Έχετε προετοιμάσει το ακριβές σενάριο της τάξης και όλα τα απαραίτητα εξαρτήματα για την υλοποίησή της, για παράδειγμα: αν χρησιμοποιείτε φυτά για τη διακόσμηση των κεραμικών, πρέπει να τα έχετε προετοιμάσει πριν από την τάξη, δεν θα είναι δυνατόν να τα συλλέξετε κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου, αν χρησιμοποιείτε ηχογραφήσεις για την υλοποίηση του μαθήματος, να τις έχετε προετοιμάσει εκ των προτέρων,

"Έχετε προετοιμάσει κατάλληλα το χώρο του στούντιο για την υλοποίηση των μαθημάτων,

Έχετε προγραμματίσει σωστά το χρόνο για την υλοποίηση της εργασίας με πηλό.

Προσβασιμότητα των υλικών: ειδικός χειρισμός του πηλού

Όταν δουλεύουμε με πηλό, πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη το χρόνο που απαιτείται για τα επόμενα βήματα του εργαστηρίου. Ξεκινάμε την εργασία μας με υγρό πηλό. Ωστόσο, πρέπει να θυμόμαστε ότι ο πηλός στεγνώνει πολύ γρήγορα και όσο πιο ξηρός είναι, τόσο πιο δύσκολο είναι να σχηματιστεί. Επομένως, είναι απαραίτητο να προστατεύσουμε κατάλληλα το υλικό που θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε στο επόμενο εργαστήριο. Είναι προτιμότερο να τυλίγουμε τον πηλό που περισσεύει μετά το εργαστήριο σφιχτά σε αλουμινόχαρτο. Πρέπει να αφήσουμε το έργο που θα κάνουν οι συμμετέχοντες να στεγνώσει εντελώς. Το πόσο χρόνο θα χρειαστεί αυτό εξαρτάται από δύο παράγοντες: το μέγεθος των προϊόντων μας και την υγρασία του αέρα. Τα μικρά ανάγλυφα θα στεγνώσουν γρηγορότερα από τα μεγάλα γλυπτά. Η διαδικασία στεγνώματος θα είναι επίσης συντομότερη όταν δουλεύουμε με ηλιόλουστο καιρό. Σε βροχερό καιρό, ο χρόνος που διατίθεται για αυτό το στάδιο θα είναι μεγαλύτερος. Πρέπει να προγραμματίσουμε περίπου 2 εβδομάδες για το στέγνωμα των δημιουργιών των συμμετεχόντων μας. Τα αποξηραμένα έργα τέχνης θα πρέπει στη συνέχεια να γυαλιστούν. Κάθε συμμετέχων θα πρέπει να το κάνει αυτό ανεξάρτητα, χρησιμοποιώντας γυαλόχαρτο. Εναπόκειται στον καλλιτέχνη να αποφασίσει ποια θα είναι η υφή του γλυπτού. Η λείανση δεν απαιτεί πολύ χρόνο, αλλά απαιτεί επίσης προγραμματισμό. Τα λειασμένα προϊόντα απαιτούν ψήσιμο. Το ψήσιμο είναι μια δύσκολη και επικίνδυνη διαδικασία. Απαιτεί επίσης εξειδικευμένο εξοπλισμό (κεραμικός κλίβανος). Αυτή η εργασία είναι καλύτερο να ανατεθεί σε επαγγελματίες - δηλαδή σε επαγγελματίες κεραμίστες που εργάζονται στα εργαστήριά τους. Η διαδικασία της όπτησης σε ένα κεραμικό στούντιο διαρκεί από 24 έως 36 ώρες, αλλά αξίζει να προγραμματίσετε τουλάχιστον 3-4 ημέρες γι' αυτό. Χρειάζεται επίσης χρόνος για να μεταφερθούν και να παραληφθούν τα καμένα έργα. Ανάλογα με τα σχέδιά μας, το επόμενο βήμα στην εργασία με τον πηλό θα είναι η υάλωση. Αυτό είναι ένα στάδιο που δεν απαιτεί πολύ χρόνο. Η υάλωση περιλαμβάνει το βάψιμο των έργων με υάλωμα, το οποίο έχει τη μορφή χρώματος με βάση το νερό. Αλλά τα υαλωμένα έργα τέχνης πρέπει να ψηθούν για άλλη μια φορά. Γι' αυτό αξίζει να

θυμάστε να προγραμματίσετε μια σειρά εργαστηρίων με επαρκή προσφορά του χρόνου που απαιτείται για την ολοκλήρωσή τους.

Η οργάνωση του χώρου εργασίας με πηλό είναι βασικό στοιχείο. Πρώτα απ' όλα, είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί μια τέτοια διάταξη των επίπλων, του εξοπλισμού και των χώρων εργασίας που θα διασφαλίζει την ελευθερία κίνησης και την ασφάλεια των ατόμων με οπτική αναπηρία. Υπάρχουν ορισμένοι κανόνες που γνωρίζουμε ότι έχουν μεγάλη σημασία στην εργασία με άτομα με οπτική αναπηρία. Πρώτα απ' όλα, όσο το δυνατόν λιγότερες σκάλες, παράγραφοι δαπέδου και εμπόδια στις διαδρομές κυκλοφορίας. Οι στριμωγμένοι χώροι δυσχεραίνουν την εργασία. Όλα τα απαραίτητα αξεσουάρ, εργαλεία και υλικά πρέπει να είναι σε απόσταση αναπνοής από τους συμμετέχοντες. Αλλά ο πιο σημαντικός κανόνας της οργάνωσης του χώρου είναι - αφού καθιερωθεί η αρχή της οργάνωσης του χώρου πρέπει να είναι σταθερή και αμετάβλητη. Μόλις καθιερωθεί, οι βολικοί τρόποι διευθέτησης των επίπλων και των υλικών θα πρέπει να αναπαράγονται σε κάθε επόμενη συνάντηση. Ο χώρος δεν θα πρέπει να αναδιοργανώνεται στην επόμενη τάξη, επειδή οι συμμετέχοντες με οπτική αναπηρία θα πρέπει να μάθουν τους κανόνες κίνησης στο χώρο εργασίας εν κινήσει. Αυτό είναι πολύ σημαντικό.

Αν θέλετε να δείτε αν η ιδέα σας για την οργάνωση του χώρου είναι η σωστή, κάντε την εξής άσκηση: δέστε τα μάτια σας και προσπαθήστε να περπατήσετε αργά μέσα στο χώρο του εργαστηρίου, να καθίσετε στο τραπέζι και να εκτελέσετε τα βασικά βήματα της εργασίας με πηλό, δηλαδή: να πιάσετε τον πηλό, τον κύλινδρο και τα εργαλεία επεξεργασίας πηλού. Αν τα καταφέρετε, οι συμμετέχοντες θα τα καταφέρουν καλύτερα, επειδή έχουν τη δική τους μοναδική εμπειρία ζωής. Είναι επίσης καλή ιδέα να συμβουλευτείτε τους συμμετέχοντες σας σχετικά με τις αρχές οργάνωσης του χώρου. Ζητήστε τη γνώμη τους και συμφωνήστε από κοινού αν αξίζει να αλλάξετε κάτι. Ίσως ο καθένας θέλει να έχει το δικό του σετ εργαλείων που είναι απαραίτητα για την εργασία με πηλό, ίσως θέλουν να κάθονται σε διαφορετικές θέσεις. Είναι καλή ιδέα να συζητήσετε τα πάντα στο πρώτο μάθημα και να διατηρήσετε αυτούς τους κανόνες μέχρι το τέλος του μαθήματος.

Και τέλος. Σκεφτείτε τους συμμετέχοντες συνεχώς. Αν πιάσετε ένα εργαλείο - βάλτε το πίσω στη θέση που συμφωνήσατε από κοινού. Αν μετακινήσετε μια καρέκλα - τοποθετήστε την με τέτοιο τρόπο ώστε να μην δημιουργεί εμπόδιο στις διαβάσεις. Να θυμάστε ότι οι συμμετέχοντες μπορεί να μην προσέξουν μια καρέκλα που εμφανίζεται ξαφνικά σε άλλη θέση από αυτή που είχε προγραμματιστεί.

Ενσωμάτωση και προσωπική ανάπτυξη κατά τη διάρκεια εργαστηρίων κεραμικής με μαθητές με οπτική αναπηρία.

Όταν υλοποιούμε εργαστήρια με άτομα με οπτική αναπηρία, πρέπει να είμαστε υπομονετικοί, ανοιχτοί στις ανάγκες των άλλων συμμετεχόντων και να ακολουθούμε την αρχή - ο χρόνος και η ταχύτητα ολοκλήρωσης των εργασιών δεν είναι σημαντικά, η καλή επικοινωνία και η αμοιβαία κατανόηση είναι πιο σημαντικές. Τα εργαστήρια κεραμικής προγραμματίζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να ενισχύονται οι ψυχολογικές, κοινωνικές, χειρωνακτικές και επαγγελματικές ικανότητες των συμμετεχόντων, ενώ οι δημιουργικές δραστηριότητες με πηλό αποτελούν το υπόβαθρο για κάθε ένα από τα προετοιμασμένα θεματικά μπλοκ. Η εργασία με τον πηλό έχει επίσης ως στόχο να χρησιμεύσει ως μέσο **αμοιβαίας κατανόησης, προσωπικής ανάπτυξης, υπερηφάνειας για τα επιτεύγματα του καθενός** στην κεραμική τέχνη και ως πηγή ευχαρίστησης. Ο πηλός έχει διαφορετικές όψεις, στην αρχή είναι υγρός, στη συνέχεια λειαίνεται ή διακοσμείται με ένα σχέδιο, μετά το στέγνωμα είναι σκληρός και τραχύς, μετά το ψήσιμο είναι δυνατός και τραχύς, μετά το υάλωμα είναι λείος και δροσερός στην αφή. Όλες αυτές είναι αισθητηριακές εντυπώσεις για τις οποίες αξίζει να μιλήσουμε προκειμένου να τις βιώσουμε συνειδητά. Επιπλέον, τέτοιες συζητήσεις και η ανταλλαγή εντυπώσεων δημιουργούν μια όλο και καλύτερη ατμόσφαιρα για συνεργασία. Όσο περισσότερο συνεργάζεστε, τόσο περισσότερο θα βαθαίνει η ατμόσφαιρα κατανόησης και ειλικρίνειας. Οι

φυσικές σχέσεις που διαμορφώνονται μεταξύ των συμμετεχόντων και του εκπαιδευτή είναι πολύ σημαντικές εδώ. Καταβάλλετε προσπάθειες για την ανάπτυξή τους, ώστε οι συμμετέχοντες στο εργαστήριο να έχουν εμπιστοσύνη σε εσάς και ο ένας στον άλλον, και δώστε προσοχή στις αρχές του αμοιβαίου σεβασμού. Η ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών μας καθηκόντων με μηχανισμούς ψυχολογικής δέσμευσης θα μας επιτρέψει να επιτύχουμε τους στόχους του έργου μας.

Το σημαντικότερο καθήκον του εκπαιδευτικού είναι να επιτύχει τον καθορισμένο στόχο της τάξης. Για να συμβεί αυτό είναι απαραίτητο:

Καλή ουσιαστική και οργανωτική προετοιμασία του εκπαιδευτή (καθορισμός των στόχων και του σεναρίου της τάξης, κατάλληλη οργάνωση του χώρου εργασίας και του χώρου),

Σωστή, υπομονετική και αποτελεσματική επικοινωνία με τους συμμετέχοντες και φροντίδα για τη σαφή μετάδοση των οδηγιών, των προγραμματισμένων καθηκόντων και των κανόνων εργασίας.

Η αποτελεσματική επικοινωνία είναι μια αρκετά καθολική αρχή στο έργο ενός εκπαιδευτή, αλλά αξίζει πάντα να υπενθυμίζουμε ορισμένες από τις αρχές της. Στο πρόγραμμα CARE θα θέλαμε να δώσουμε ιδιαίτερη προσοχή σε αυτούς τους τέσσερις κανόνες.

Αξίζει να διεξάγετε κατά την πρώτη συνάντηση τη λεγόμενη "σύναψη της σύμβασης" των κανόνων επικοινωνίας και συνεργασίας, να τους σημειώσετε και να ανατρέξετε στους αμοιβαία συμφωνημένους κανόνες. Εναπόκειται στους συμμετέχοντες να καθορίσουν τι είναι σημαντικό για αυτούς και τι δεν θέλουν να βιώσουν. Ίσως αυτοί οι κανόνες να προκαλούν έκπληξη στους βλέποντες. Είναι σημαντικό η ομάδα, μαζί με τον εκπαιδευτή, να συμφωνήσει στο δεσμευτικό "συμβόλαιο" κατά τη διάρκεια της τάξης και να φροντίσει να το εφαρμόσει.

Ο εκπαιδευτής θα πρέπει να κοινοποιεί με σαφήνεια τις οδηγίες εργασίας και τους στόχους της κατάρτισης και να βεβαιώνεται ότι όλοι κατανοούν κάθε φορά σωστά την εργασία.

Αξίζει να δώσετε προτεραιότητα στο χρόνο που αφιερώνετε ακούγοντας ο ένας τον άλλον και φροντίζοντας για τη σωστή επικοινωνία υπέρ των εργασιών μεταφοράς γνώσεων ή της δημιουργικής εργασίας. Συνιστάται να μην βιαστείτε. Αξίζει να φροντίζετε για την άνεση κάθε συμμετέχοντα, παρά για την εφαρμογή ενός προγραμματισμένου σχεδίου μαθήματος. Μερικές φορές πρέπει να εγκαταλείψετε κάτι προκειμένου να επιτευχθεί αποτελεσματικά το πρωταρχικό καθήκον. Αξίζει να είστε ευέλικτοι.

Στην επικοινωνία θα πρέπει να τηρείται η αρχή της δεκτικότητας, της ενσυναίσθησης και της αναγνώρισης των διαφορετικών απόψεων. Στη δημιουργική εργασία, κάθε λύση είναι καλή, δεν υπάρχουν σωστές απαντήσεις.

Συμπεράσματα

Αυτό το Εγχειρίδιο βοηθά τους εκπαιδευτικούς να ασχοληθούν με τους νέους με οπτική αναπηρία, ώστε να αναδείξουν τις ανάγκες τους, όχι μόνο τις ανάγκες που σχετίζονται με την ειδική τους κατάσταση, αλλά και τις ανάγκες που σχετίζονται με το πώς να εκφράζονται περισσότερο, να ανταλλάσσουν απόψεις με τα μέλη μιας ομάδας και έτσι να αισθάνονται πιο ενταγμένοι και λιγότερο κοινωνικά αποκλεισμένοι.

Για το σκοπό αυτό, οι προκαταρκτικές γνώσεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τους διάφορους τύπους οπτικής αναπηρίας και τις διαφορετικές διδακτικές προσεγγίσεις θα τους επιτρέψουν να σχεδιάσουν εκπαιδευτικές δραστηριότητες και προγράμματα σπουδών χωρίς αποκλεισμούς και προσβάσιμες για όλους τους μαθητές.

Συγκεκριμένα, η συμμετοχή νέων με οπτική αναπηρία, σε εργαστήρια κεραμικής παρουσιάζεται επίσης ως μια μη τυπική διδακτική προσέγγιση, αλλά με μεγάλα οφέλη. Μάλιστα, η συμμετοχή των νέων με οπτική αναπηρία μέσα στην ομάδα αυξάνεται, μέσω της "βιωματικής δραστηριότητας" του εργαστηρίου που ενισχύει την ανάπτυξη των αισθήσεων, ιδιαίτερα της αφής. Η χρήση ακουστικού υλικού και ψηφιακών εργαλείων βοήθειας (συμπεριλαμβανομένων των υποστηρικτικών τεχνολογιών) καθιστά επίσης δυνατή την αντιμετώπιση των εμποδίων εκείνων της μάθησης και της κοινωνικής ένταξης που συνδέονται με την απουσία όρασης από τους μαθητές με αναπηρία, εξασφαλίζοντας έτσι την ενεργό συμμετοχή τους και τη δημιουργία ομάδας.

Τέλος, το Εγχειρίδιο υπογραμμίζει τη σημασία της διαχείρισης των χώρων και της δημιουργίας ασφαλών περιβαλλόντων μάθησης για τους εκπαιδευόμενους με ειδικές ανάγκες, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η μάθηση πραγματοποιείται με τα κατάλληλα μέτρα ασφάλειας και στις πιο κατάλληλες συνθήκες για ένα κοινό με πολύ συγκεκριμένες σωματικές, ιατρικές, ψυχολογικές και ψυχοσυντροφικές ανάγκες.

Βιβλιογραφία

Έκδοση ICD-10:2016. (n.d.). Ανακτήθηκε στις 28 Αυγούστου 2023, από

https://icd.who.int/browse10/2016/en#/H53-H54.

OPAMA. (n.d.). Ανακτήθηκε στις 30 Αυγούστου 2023, από https://www.vision-

erasmusplus.eu/pages/training.php.

Co-funded by
the European Union

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.